

PK 149

No. XII.

II m
922

12

78.

AD
PUBLICVM LYCEI SNEBERGENSIS

E X A M E N

XI. CAL. MAI.

ET SEQUENTIBVS DIEBVS PRISCORVM CONSVETVDINE
INSTITVENDVM, SVB CONTINVATIONE XII.

S C H E M A T I S
T R I V M N V M O R V M,

QVIBVS IMPRESSA CERNITVR APVD ILLVSTRISS. COMPLANI COMITEM,
CONSTANTIVM LANDVM IN NVMIS. SELECT.

AVGVSTORVM CALIGVLAE NERONIS ET GALBAE EFFIGIES, CVM MANV
PORRECTA ORDINES CIRCVMSTANTES PRO ROMANORVM
MORE ADLOQVENS,

VENERANDOS LYCEI NOSTRI DN. INSPECTORES,
ET QVOTQVOT EX PROCERVVM VTRIVSQVE ORDINIS NVMERO MANSVE-
TIORIBVS MVNIS FAVENT, CONVOCAT, SIBIQVE ILLORVM PER-
HONORIFICAM PRAESENTIAM, PRAEMISSA AD AVDITORIVM
ADLOCVTIONE DE ATHEISMI NATALIBVS,
EXORAT

M. IOANNES DOPPERTVS, RECTOR
SCHOL. SNEEB,

SNEEBERGAE,
Praelo HENRICI FVLDAE

Dom. die 17. May.

Tat urbs juxta Tiberim Romuli auspiciis exstructa, quae famae magnitudine et nominis claritate prae aliis opidis caput in altum extulit, quae armis victricibus, et illustribus triumphis cultiores terrarum orbis partes peragravit, et sempiterna victoria- rum monumenta in ipsis etiam Parthis crexit, quae a Graecis et ex ultimo Oriente accepit, quicquid modo in legum sanctimonia, omnisque sciti moris doctrinaeque elegantia, et in laetiorum vivendi ratione praecleari, mortalibusque exoptati, et illorum conditioni maxime convenientis usquam reperitur. Iustinus Martyr inscripsit Apolog. *Imperatori, sacroque Senatui, toti que populo Romanorum*, ΙΕΡΑΤΕ ΣΥΝΚΛΗΤΩ, unde postea consuetudo invaluit, ut Senatus exemplo, et ad principem Iudaeorum urbem ipsa Roma in Imperatorum Con- stitutionibus passim *sacra et sacratissima* audiat, quae elogia deinde Caesarum edicta novae Romae Byzantio, veluti peculiare attributum adjecerunt. Perillus- tris Spanhemius disert. V. de usu et praef. Numis. p. 419. Graeca inscriptio, quam modo attuli, legitur in numo, qui in Regio thesauro Berolini aservatur, exhi- betque numus Senatorem mento, forsitan usu rerum et crebriore abrafone emun- ctum, raso, pro more temporum seqviorum, et ad Imperatorum consuetudinem, Senatus auctoritatem Majestate sua complectentium, efficto, idque adfruit illustis Begerus in erudita animadvers: ad c. I. Flori, L. I. p. 29. adducens ex celeberrimo Morello numum Hierapolitanum, Senatorem quoque raso barba exhibentem. Haec omnium gentium arx, et terrarum Regina, haec trutina legum et sancta obervatrix a Sozomeno compellatur *πρεσβυτέρα ρώμα*, *μεγαλόπαλις*, *μεγάλη πόλις*, *μεγάλη ρώμα* καὶ *βασιλεύσα*, a Socrate *παλαιὴ ρώμη*, a Symmacho Mar- tia, et a Silio Martigena, quae summi nominis decora praecipitem tollunt admirati- onem, si praeter ceteros homines Romani loci sanctitatem suspexerint, suamque urbem flagrantiore affectu adamarint. Belisarii de Roma sententia apud Procopi- um L. 3. de bello Gothico his ad Totilam verbis expressa est: constat inter omnes, Romam omnium urbem, quas solis jubar radiis collustrat, maximam et nobilissimam esse. Neque enim unius viri virtute ac opera exstructa est, neque brevi tempore ad tantam magnitudinem, speciemque provecta, sed multi reges, longin- qua aetas, fortissimorum virorum numerus frequens, et ditivarum ac potestatis excessus, cum alia omnia ex toto orbe, tum vero artifices eo congregare potue- runt, et ita paullatim tantam urbem, quantum vides, architectati, monumenta virtutis omnis posteris reliquerunt. *Quam si conservaris, possessionem omnium pulcerrimam habebis.* Idem historicus plures Urbis laudes litteris mandat L. IV. Goth, cui addantur Iustus Lipsius in Urbis admirandis, et Alexander Donatus de Roma veteri et recenti, ubi plura elogia fide idoneorum testium recensentur. Ut vero haec sedes antiquissima, hoc gentium domicilium Roma obervatrix fuit vir- tutum, et cultrix ac mater justitiae, sic praecipue monetae curam gessit, ne fraude captiosorum hominum detrimenti quid caperet, vel jus cudendi numos ad privatos devolveretur, sed ut proprium Principibus remaneret: hinc inter insignia delati imperii ilico: *Monetae nomen Antonini reddatur.* Lampridius in Severo. *Et Antonino Diadumeno ad imperium evecto, statim apud Antiochiam moneta Antonini nomine percussa est: Macrini usque ad jussum Senatus dilata est.* Hoc indicio Augusti postea agniti, et pro veris throni sceptrique Dominis habiti fuerunt. Vopiscus in Firmo: *cum ille diceret Firmum latrunculum fuisse, non Principem: contra ego illum et purpura usum, et percussa moneta Augu- stum vocitatum: quin etiam numos ejus Severus Archontius protulit.* So- lius igitur Principis fuit et est ius percutiendi numos, et pertinet ad majora *Regalia*: iccirco svadet Augusto Maecenas inter alias imperii stabiliendi artes apud Dionem:

μηδε

μήτε δὲ νομισματὰ ἴδια τῆς αἰσῶν ἔχθη, ἀλλὰ τοῖς ἡμετέροις καὶ ἐκείνοι πάντες χρῆσασαν. L. 52. Constitutio Friderici *Regalia* L. V. Feud. et c. 1. *quae sint regalia*, Guntherus in vita Friderici, Dodechinus Abbas, inter recentiores Calpar Zieglerus de I. M. Clementis Bergii introductio in doct. pol. p. 310. et excellentissimus Cameracae et rei metallicae Confiliarius Regius Reinhardus in theatro prud. eleg. ad Iusti Lipsii polit. p. 826. adducens agmina scriptorum, ad monetarem pertinentium, terminans tandem sermone in percelebris Schurtzleischii verbis de probae monetae Sreccerbergeris, sic dictis a Sreccerbergio, Annebergum postea vocato, quod sub Alberto Animofo, Duce Saxoniae coli coepit 1491. metalli uberrimum, ut etiam Anglici a tribus Angelis, quibus haec moneta est signata, et Molares a molendino recens ibidem exstructo, appellantur. Disp. de vita Alberti III. fol. 85. Monetae officinam superioribus saeculis praebuit schola nostra, in peraport Mufarum Domicilium a. c. 1623. post bidental veteris scholae, munificentia gloriosi Pr. Elect. Augusti stabilita, amplissimi Senatus auspiciis commutata, egitque in nostris montibus monetae Magistrum Andreas Funckius per XXX. annos, qui Principis iussu ad pauperes sublevandos, et montium fossoribus succurrendum optima notae *grossos* percussit, inter nostrates maximopere etiamnum celebratos. Albinus in Chron. MS. Sneeb. Ut monetae sanctitas constaret, et numi incorrupti conservarentur, praefici Romani monetam ut Deam coluerunt, privatosque ab usu arcerunt, quin, si Arnobio L. 2. contra gentes fides est habenda, Moneta culta fuit ut Numen maximum, et excellentiore honore dignum. Passim numi reperiuntur, quibus imprimitur *Moneta Dea*, stans erecta, manu sinistra cornu Amaltheae, dextra vero bilancem tenens, fere in habitum Aequitatis expressa. Percelebris Christophorus Vagenseilius in disert. de re monetali vet. Rom. p. 8. Altorffii 1691. In tertia urbis regione a L. Furio Camillo Dictatore, Auruncis debellatis, templum fuit erectum in area montis Capitolini, ubi quondam M. Manlii domus exstabat. Celebrat hoc templum Sulmonensis vates Fast. VI.

Arce quoque in summa Iunoni templa Monetae

Ex voto memorant facta, Camille, tuo.

Ante domus Manli fuerat, qui Gallica quondam

A Capitolino reppulit arma Iove.

Pertinent ad hoc institutum Triumviri monetales, modo ad IV. Viros circa Iul. Caesaris tempora, modo ad tres praefectos sub Augusto, modo ad sex Procuratores in notitia utriusque imperii sub Theodosio iunior et Valentiniano redacti, et ipsi numi lucem afferunt, quos inter unus imprimitur: C. COSSVTIVS MARIDIANVS A. A. A. F. F. et duo alii: S. C. M. SALVIVS OTHO III. VIR. A. A. A. F. F. M. MAECILIVS TVLLVS III. VIR. A. A. A. F. F. S. C. Selectiora numismata illustrissimi Complani Comitis Constantii Landi p. 49. De libripente s. magistro probandi numos, a legum peritis Zygofstae in utroque Cod. appellato, sublegit quaedam celeberrimus Hermannus Conringius in disert. de re monet. edit. Helmst. 1662. c. 46. Poena falsariorum capitalis extitit, quo adstructo fundamento Leonis Imperatoris et Philosophi verba Const. 77. *πλασόμενος ἐπὶ μεγίστῳ ἀμαθιῆματι ἀπὸ μνηστῆρα* de capitis abscissione recte capiuntur, et huc forsitan respexit Agylaeus, doctissimus interpres, transferens graeca verba, supplicio capitali afficitur, et vel ideo strictiore Petri Fabri semestr. L. III. p. 305. censura minime notandus. Diffluit ex monetae divinitate, quod a numorum percussione privatae fortis homines, quamvis opulente et honoribus splendidissimis abundarent, fuerint abacti, quo tamen beneficio ex tori consuetudine, et ex radiis matrimonii coruscantibus, et ex natalium splendore, sanguinisque excellentia *Augustae et Caesarissae*, etiam Matres Caesarum, Aviae, Sorores, Filiae ac Neptes mactatae fuerunt: hinc in numis conspiciere

FK II m 222

X2708887

spicere licet earundem imagines, nomina, insuper dignitates, et divini fastigii vel insignia vel appellationes. Augustae titulo ornatae reperiuntur *Julia Augusta*, *Antonina*, *Agrippina*, etiam *Julia Titi*, *Marciana* et *Matidia*, quamvis conjugii nexu Imperatoribus non devincerentur, et sine longe quaesita divinatione prior compellatio reliquis secum traxit, ut modo *Genetrices Orbis*, modo *Matres Senatus*, *Matres Patriae*, *Piae ac Felices* dicerentur. Imperium Byzantii stabilitum, et a Ioberto inferius appellatum, *venerabilis* appellationem adhibet, ut ex luculento Cangei testimonio patet. Liviae s. Juliae numisma a Thesalonicensibus percussum cum inscriptione ΣΕΒΑΣΤΗ, eximia est raritatis et elegantiae, et exprimitur a Vailantio in numis graecis p. 6. Parum laudis Livia Augusti conjux ab historicis reportavit, quam numi maculam delere non poterunt, et prudenter de ea sagax aula- rum Magister Cornelius Tac. pronunciat, quod fuerit gravis in Rem publ. Mater, et gravior Caesarum domui Noverca. Dum muliebri impotentia et fraude suae soboli quaerit potentiam, Augusti domum et antiquum Principis sanguinem, quibus potuit acerbitatibus vexavit, et fraudibus depressit. Percelebris Treboccorum Polyhistor Boeclerus, in Annal. Tac, I, 10, p. 197. Haec noverca gravis suorum liberorum felicitatem mirum in modum amplificavit, fatis hanc in rem callida, mirisque technis munita; exinde fama contemni haud meretur, quae de ea in Rom. Imper. provinciis percerebuit, Augusti nepotes ex Agrippa fuisse summotos Liviae captio- nibus, et obscuris artibus, et aperto hortatu summam rerum in Tiberium, omnis astutiae magistrum, translata exitisse. Quid non patrat feminarum astutia, et quid adulatio foeda non excusat, aut nomine specioso tegit? sed annales silentii umbram fugiunt, et veritas saeculorum cursum fallere nescit. Tristanus graecum numum Augusti et Juliae cum ΘΕΙΟΥ et ΘΕΙΑΣ s. DIVI et DIVAE inscriptione producit, fallit tamen in eo vir celeberrimus, putans hunc numum vivente adhuc Augusto expressum fuisse, et ex Taciti, Tranquilli et Dionis fide refelli potest, qui omnes in eo consentiunt, hanc compellationem Liviae ex Augusti testamento concessam delatamque fuisse. Possedit quosdam pretiosos numos ex Oriente allatos, et *Augustarum* nota distinctos, illustrissimus Thomas, Comes Arundelliae, sempiter- num familiae Hovardianae decus, et promus condus omnis antiquitatis et rarae eru- ditionis, cujus laudes pro illustri dignitate decantavit celeberrimus Britonum Theol. Thomas Smithus in vita Patricii Junii, cum aliis eruditorum virorum vitis, Musis plaudentibus, et thesaurum admirantibus, Londini typis exscripta 1707. p. 23. Futura eaque uberior numerum meorum explanatio abundantiorem segetem, mes- semque lactiorem ex praestantissimis numerum fabricatoribus suppeditabit, qui prae- sentem tractationem decido in alacri militum nostrorum togatorum adhortatione, praemissa ex more, apud nostrates recepto, obsequiosa ad Venerandos areae Ephoros, et Patres Patriae Conscriptos, et reliquos Musarum nostrarum Patronos invitatione, et interposita pro solenni ad verni certaminis lustrationem accessu de- bita gratiarum actione, ex muneris ratione mutua inserviendi alacritate uber- tim et ex voto compensanda. P. P. Dominica
jubilate 1709.

MC

Fk 114
1

No. XII.

II m
922

12

78.

AD
PVBLICVM LYCEI SNEEBERGENSIS

E X A M E N

XI. CAL. MAI.

ET SEQVENTIBVS DIEBVS PRISCORVM CONSVET
INSTITVENDVM, SVB CONTINVATIONE X

S C H E M A T
T R I V M N V M O R V

QVIBVS IMPRESSA CERNITVR APVD ILLVSTRISS. COMP
CONSTANTIVM LANDVM IN NVMIS. SELEC

AVGVSTORVM CALIGVLAE NERONIS ET GALBAE EFFIGI
PORRECTA ORDINES CIRCVMSTANTES PRO ROM
MORE ADLOQVENS,

VENERANDOS LYCEI NOSTRI DN. INSE
ET QVOTQVOT EX PROCERVVM VTRIVSQVE ORDINIS NV
TIORIBVS MVNIS FAVENT, CONVOCAT, SIBIQVE II
HONORIFICAM PRAESENTIAM, PRAEMISSA AD AVD
ADLOCVTIONE DE ATHEISMI NATALIBVS
EXORAT

M. IOANNES DOPPERTVS, REC
SCHOL. SNEEB.

SNEEBERGAE,
Praelo HENRICI FVLDAE

Dom. Sept. 1709.

